ប្រវត្តិសាស្ត្រលាក់កំបាំងនៃខទីសែសិប -

លេខសាមសិបបួន
អេសេគាល លេខ ១៥

Jeff Pippenger
2026-10-28

ខែទាំងប្រាំដែលលាក់កំបាំង

សារអំពីសាសនាឥស្លាម ដែលខទីដប់តំណាងឱ្យ ត្រូវបានលោក យ៉ូសៀស លីច
លើកបង្ហាញនៅឆ្នាំ១៨៣៨
ដោយភ្ជាប់ទៅនឹងពេលវេលាដែលបានកំណត់ទុកក្នុងខទីដប់ប្រាំ។ នៅពេលនោះ
មានផ្នែកខ្លះនៃទំនាយដែលនៅលាក់កំបាំងពីលោក លីច។ មកដល់ថ្ងៃទី១ ខែសីហា
ឆ្នាំ១៨៤០ លោក លីច បានបោះពុម្ពផ្សាយសេចក្ដីបកស្រាយដែលពិស្ដារជាងមុន
ដោយផ្អែកលើអ្វីដែលបានបើកសម្ដែងឱ្យលោកដឹងក្រោយឆ្នាំ១៨៣៨
តាមរយៈសារអំពី “ប្រាំខែ”។ នៅឆ្នាំ១៨៣៨ ផ្នែកមួយនៃសារអំពី “ប្រាំខែ” ក្នុងគម្ពីរវិវរណៈជំពូកទីប្រាំបួន នៅលាក់កំបាំងពីលោក លីច។
ផ្នែកដែលលាក់កំបាំងនៃទំនាយអំពីប្រាំខែនោះ ត្រូវបានបកត្រាឱ្យលោក លីច
ដឹងមុនឆ្នាំ១៨៤០ ហើយការបកត្រានោះបាននាំឱ្យមានការសម្ដែងព្រះចេស្ដារបស់ព្រះចាប់ពីឆ្នាំ១៨៤០ ដល់ឆ្នាំ១៨៤៤។

រយៈពេលប្រាំខែនៅក្នុងខទីប្រាំត្រូវបានលាក់ទុករហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៦។
នៅពេលអេលីសាបិតចេញមក បន្ទាប់ពីបានលាក់ខ្លួនអស់រយៈពេលប្រាំខែ
ម៉ារាបានមកជួបនាង។ ម៉ារាធ្វើឱ្យរយៈពេលប្រាំខែនៃការលាក់ខ្លួនស្របនឹងរឿងប្រៀបប្រដូចអំពីស្ត្រីព្រហ្មចារីដប់នាក់ ព្រោះម៉ារាខុសពីអេលីសាបិត
ត្រង់ថាម៉ារាជាស្ត្រីព្រហ្មចារីដែលមានផ្ទៃពោះ
ចំណែកឯអេលីសាបិតជាស្ត្រីមានផ្ទៃពោះដែលហួសវ័យអាចមានកូនបានទៅហើយ។
កំណើតទាំងពីរនេះសុទ្ធតែជាអព្ភូតហេតុតាមលក្ខណៈរៀងៗខ្លួន
ប៉ុន្តែម៉ារាជាស្ត្រីព្រហ្មចារី។ ព្យាការីទាំងអស់សុទ្ធតែថ្លែងអំពីទីបញ្ចប់នៃពិភពលោកហើយស្ត្រីព្រហ្មចារីនៅគ្រាចុងក្រោយដែលម៉ារាតំណាងឱ្យ
គឺជាស្ត្រីព្រហ្មចារីឈ្លាសវៃទាំងប្រាំនាក់
ដែលរួមគ្នាបង្កើតជាចលនាភីឡាដិលភានៃទេវតាទីបី
ហើយត្រូវបានរាប់ថាមានចំនួនមួយសែនបួនម៉ឺនបួនពាន់នាក់។ អេលីសាបិត
និងម៉ារាជួបគ្នានៅខែទីប្រាំមួយ បន្ទាប់ពីការលាក់ខ្លួនរយៈពេលប្រាំខែរបស់អេលីសាបិត។រយៈពេលប្រាំខែនៅក្នុងខទីប្រាំត្រូវបានលាក់ទុករហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៦។

នៅពេលយ៉ូហានកើតមក ម៉ារាបានត្រឡប់ទៅឯណាសារ៉ែតវិញ
ហើយសាការីក៏លែងគទៀតដែរ។
ម៉ារាបាននៅជាមួយអេលីសាបិតរហូតដល់ទ្វារត្រូវបានបិទនៅពេលនៃច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យជាពេលដែលបទទំនាយថ្លែងឡើង។
សាការីគឺជាសញ្ញាសម្គាល់ផ្លូវអាល់ហ្វាដែលត្រូវបានធ្វើឱ្យគ ហើយក៏ជាសញ្ញាសម្គាល់ផ្លូវអូមេហ្គាដែលថ្លែងឡើងនៅពេលកូនប្រុសរបស់គាត់កើតមកផងដែរ។

សាការីស្ថិតនៅទាំងទីចាប់ផ្ដើម និងទីបញ្ចប់ ដោយតំណាងឱ្យទាំងទេវតាទីមួយនិងទេវតាទីបី។ អេលីសាបិតគឺជាសាររបស់ទេវតាទីពីរ
ហើយម៉ារាគឺជាសារនៃសម្រែកនៅពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រ
ដែលមករួមជាមួយអេលីសាបិតនៅចុងរយៈពេលប្រាំខែនៃការលាក់ខ្លួន។

ក្រុមគ្រួសាររបស់ណូអេដែលមានគ្នាប្រាំបីនាក់
ត្រូវបានលាក់ទុកក្នុងទូកធំអស់រយៈពេលប្រាំខែ ហើយបន្ទាប់មក
ទូកធំនោះបានឈប់នៅលើភ្នំអារ៉ារ៉ាត។
សម្រែកនៅពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្របានចូលរួមជាមួយទេវតាទីពីរនៅអេកស៊ីទ័រ
ហើយបានបន្តរហូតដល់ទ្វារបិទនៅថ្ងៃទី២២ ខែតុលា ឆ្នាំ១៨៤៤
ដែលជាការសម្រេចតាមរឿងប្រៀបប្រដូចអំពីស្ត្រីព្រហ្មចារីទាំងដប់នាក់។
នាងម៉ារាបានចូលរួមជាមួយនាងអេលីសាបិតនៅអេកស៊ីទ័រ
ហើយបានបន្តរហូតដល់ពេលយ៉ូហានកើតមក។

សារដែលត្រូវបានលាក់កំបាំងពីលីចក្នុងឆ្នាំ ១៨៣៨ គឺជាសារស្តីអំពី «ប្រាំខែ»។ការលាក់បាំងរយៈពេលប្រាំខែនេះត្រូវបានតំណាងដោយមនុស្សប្រាំបីនាក់នៅក្នុងទូកធំ; វាគឺជាការដែលនាងអេលីសាបិតលាក់ខ្លួនក្នុងអំឡុងប្រាំខែដំបូងនៃការមានផ្ទៃពោះរបស់នាង។ នោះគឺជាការដែលព្រះអម្ចាស់បានដាក់ព្រះហស្តរបស់ទ្រង់គ្របលើរយៈពេលប្រាំខែក្នុងឆ្នាំ ១៨៣៨ រហូតដល់ទ្រង់បានដកព្រះហស្តរបស់ទ្រង់ចេញពីរយៈពេលប្រាំខែនោះ
ដោយអនុញ្ញាតឱ្យលីចបោះពុម្ពផ្សាយកាលបរិច្ឆេទនោះ
ដប់ថ្ងៃមុនពេលវាបានសម្រេច។
នៅពេលសារស្តីអំពីប្រាំខែត្រូវបានបើកត្រានៅគ្រាចុងក្រោយ
ដូចដែលសារនោះកំពុងត្រូវបានបង្ហាញនៅពេលនេះ
នោះអ្នកស្ថិតនៅត្រង់រយៈពេលប្រាំមួយថ្ងៃនៃការប្រជុំបោះជំរំនៅអិចស៊ីធើរចាប់ពីថ្ងៃទី ១២ ដល់ថ្ងៃទី ១៧ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៨៤៤
ដែលបន្ទាប់មកមានរយៈពេលហុកសិបប្រាំមួយថ្ងៃ រហូតដល់ការបិទទ្វារនៅថ្ងៃទី ២២ខែតុលា ឆ្នាំ ១៨៤៤។ មានរយៈពេលចិតសិបពីរថ្ងៃ
ប៉ុន្តែនៅពេលថ្ងៃទាំងនោះត្រូវបានដាក់លើខ្សែបន្ទាត់ទំនាយ
ហើយសញ្ញាសម្គាល់ផ្លូវទាំងនោះត្រូវបានញែកចេញដោយឡែក
នោះគេអាចមើលឃើញថា ទីសម្គាល់នៃការឡោមព័ទ្ធ
ដែលត្រូវបានតំណាងដោយការប្រជុំបោះជំរំនៅអិចស៊ីធើរ គឺជារយៈពេលប្រាំមួយថ្ងៃដែលបន្ទាប់មកមានរយៈពេលហុកសិបប្រាំមួយថ្ងៃ រហូតដល់ការបិទទ្វារ។ តាមន័យទំនាយរយៈពេលនេះត្រូវបានតំណាងជា 6 6 6។

ប្រវត្តិនៃការឡោមព័ទ្ធ ដែលតំណាងដោយរយៈពេលពីអិចស៊ីធើររហូតដល់ថ្ងៃទី 22 ខែតុលា ត្រូវបានតំណាងដោយឡាមេក ដែលជាពូជពង្សជំនាន់ទីប្រាំមួយរបស់កាអ៊ីន។
ទ្វារត្រូវបានបិទភ្លាមបន្ទាប់ពីទំនាយអំពីរយៈពេលប្រាំខែត្រូវបានបើកត្រា។
ទ្វារនោះបិទជាបណ្ដើរៗ ប៉ុន្តែសម្រាប់ចលនាអាត់វេនទីស្ទ
ដំណើរការបិទជាបណ្ដើរៗនេះបានចាប់ផ្ដើមនៅ 9/11
ហើយបញ្ចប់នៅពេលការឡោមព័ទ្ធកើតឡើង។ នៅពេលការឡោមព័ទ្ធមកដល់អ្នកនឹងបង្ហាញឱ្យឃើញនូវចរិតលក្ខណៈរបស់ឡាមេកក្នុងពូជពង្សកាអ៊ីន
ឬរបស់ឡាមេកក្នុងពូជពង្សសេត។
លេខនៃប្រវត្តិនោះសម្រាប់ឡាមេកក្នុងពូជពង្សកាអ៊ីនគឺ 6 6 6

ហើយលេខសម្រាប់ឡាមេកក្នុងពូជពង្សសេត និងក្រុមជំនុំដ៏មានជ័យជម្នះគឺ 7 7 7។

ការលេចបង្ហាញនៃចរិតលក្ខណៈទាំងពីរ ដែលតំណាងដោយឡាមេកទាំងពីរនាក់
និងដោយលេខ 666 ឬ 777 ចាប់ផ្ដើមជាមួយនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដែលធ្វើឱ្យចលនាអាត់វេនទីស្ទទទួលការចាប់អារម្មណ៍ពីសាធារណជន នៅពេលមានសំណួរលើកឡើងថា ហេតុអ្វីបានជាសាសនិកអាត់វេនទីស្ទបានរក្សាភាពស្ងៀមស្ងាត់ចំពោះការព្រមានអំពីដុំភ្លើងនៅទីក្រុងណាសវីល។ វិវាទដែលកាន់តែខ្លាំងឡើងនេះ
ក្លាយជាការបង្ហាញឱ្យឃើញជាក់ស្តែង
មុនការបិទទ្វារនៃច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ ដែលត្រូវបានតំណាងទុកជាមុនដោយសត្វទាំងឡាយដែលឡើងតាមផ្លូវជម្រាលចូលទៅក្នុងទូកធំ។
ការព្រមានដែលមើលឃើញជាក់ស្តែង និងកាន់តែខ្លាំងឡើងនេះ
ក៏ត្រូវបានតំណាងទុកជាមុនតាមរយៈបទពិសោធន៍របស់លោកអេលីយ៉ានៅលើភ្នំកើមែលនិងតាមរយៈចលនាអ្នកដើរតាមលោកមីល្ល័រនៅឆ្នាំ 1844 ផងដែរ។

រចនាសម្ព័ន្ធបែបទំនាយនៃការឡោមព័ទ្ធ

រចនាសម្ព័ន្ធទំនាយនៃការឡោមព័ទ្ធដែលបញ្ចប់នៅពេលទីក្រុងត្រូវបានបំផ្លាញ
តំណាងឱ្យរយៈពេលមួយដែលចាប់ផ្តើមដោយទីសម្គាល់មួយ
ហើយបញ្ចប់ដោយទីសម្គាល់មួយ។ វាតំណាងឱ្យរយៈពេលមួយ
និងចំណុចមួយក្នុងពេលវេលា។ រយៈពេលនៃការបង្កើតរូបតំណាង
ត្រូវបានបង្ហាញតាមរបៀបផ្សេងៗគ្នា។
រចនាសម្ព័ន្ធទំនាយគ្រប់បែបយ៉ាងដែលមានលក្ខណៈដូចនេះ
នៅក្នុងទីបន្ទាល់ដែលបានទទួលការបំផុសគំនិតពីព្រះ
សុទ្ធតែជាគំរូនិមិត្តរូបនៃរយៈពេលនៃការសាកល្បងទាក់ទងនឹងរូបតំណាងរបស់សត្វសាហាវដែលមានទីសម្គាល់របស់សត្វសាហាវជាចំណុចកំពូល។

“‘រូបតំណាងឱ្យសត្វសាហាវ’
តំណាងឱ្យទម្រង់នៃលទ្ធិប្រូតេស្តង់ដែលក្បត់សេចក្ដីជំនឿ
ដែលនឹងកកើតឡើងនៅពេលក្រុមជំនុំប្រូតេស្តង់ស្វែងរកជំនួយពីអំណាចរដ្ឋ
ដើម្បីបង្ខំឱ្យអនុវត្តតាមគោលលទ្ធិរបស់ខ្លួន។
‘សញ្ញាសម្គាល់របស់សត្វសាហាវ’ នៅមិនទាន់ត្រូវបានកំណត់និយមន័យនៅឡើយទេ។” មហាវិវាទ, 445.

រយៈពេលនោះតំណាងឱ្យការកកើតឡើងនៃរូបតំណាងសម្រាប់សត្វសាហាវនិងជារូបតំណាងរបស់សត្វសាហាវ;
សញ្ញាសម្គាល់របស់សត្វសាហាវត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំ
នៅពេលដែលរូបតំណាងដែលកំពុងកកើតឡើងនោះ
ឈានដល់ដំណាក់កាលដែលវាអាចនិយាយឱ្យច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យកើតមានឡើងបាន។
សញ្ញាសម្គាល់នៃអំណាចរបស់រ៉ូម ត្រូវបាននេប៊ូក្នេសារតំណាងជាគំរូទុកជាមុន
នៅពេលដែលក្រុងយេរូសាឡិមត្រូវបានបំផ្លាញ។ មិនថាជាបាប៊ីឡូន ឬរ៉ូមទេ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការឡោមព័ទ្ធនេះសង្កត់ធ្ងន់លើស្តេចនៃទិសខាងជើងនៅគ្រាចុងក្រោយ។
ការឡោមព័ទ្ធរបស់អ័រហានចាប់ពីឆ្នាំ ១៣៣៣ រហូតដល់ឆ្នាំ ១៣៣៧
និងរយៈពេលបួនឆ្នាំចាប់ពីថ្ងៃទី ២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៤៤៩
រហូតដល់ការឡោមព័ទ្ធក្រុងកុងស្តង់ទីណូបនៅឆ្នាំ ១៤៥៣

មិនត្រឹមតែជាគំរូតំណាងទុកជាមុននៃរយៈពេលចាប់ពីថ្ងៃទី ១១ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៨៤០
រហូតដល់ថ្ងៃទី ២២ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៨៤៤ ប៉ុណ្ណោះទេ
ប៉ុន្តែការឡោមព័ទ្ធទាំងនេះក៏សង្កត់ធ្ងន់លើតួនាទីរបស់អ៊ីស្លាម
ក្នុងនាមជាកូនចៅនៃខ្យល់ពីទិសខាងកើតក្នុងបទទំនាយព្រះគម្ពីរផងដែរ។
ប្រធានបទស្តីពីស្តេចនៃទិសខាងជើង (បាប៊ីឡូន ឬរ៉ូម) និងខ្យល់ពីទិសខាងកើត គឺជា “ដំណឹងមកពីទិសខាងកើត និងមកពីទិសខាងជើង” នៅក្នុងដានីយ៉ែល ១១:៤៥។

ប៉ុន្តែ ដំណឹងមកពីទិសខាងកើត និងពីទិសខាងជើងនឹងធ្វើឲ្យគេព្រួយបារម្ភ៖
ដូច្នេះ គេនឹងចេញទៅដោយកំហឹងយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីបំផ្លាញ
និងកម្ចាត់មនុស្សជាច្រើនឲ្យសូន្យសោះ។ ដានីយ៉ែល ១១:៤៤។

រយៈពេលបួនឆ្នាំ ចាប់ពីថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៤៤៩
រហូតដល់ការឡោមព័ទ្ធទីក្រុងកុងស្តង់ទីណូបនៅឆ្នាំ១៤៥៣
មិនត្រឹមតែបង្ហាញពីរយៈពេលបួនឆ្នាំប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ
នៅពេលរួមបញ្ចូលជាមួយនឹងការសោយទិវង្គតរបស់យ៉ូហាន ប៉ាឡៃអូឡូហ្គោស
នៅឆ្នាំ១៤៤៨ រយៈពេលនេះក៏ត្រូវបានតំណាងដោយរយៈពេលប្រាំឆ្នាំផងដែរ។

រចនាសម្ព័ន្ធនេះត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងការបំផ្លាញក្រុងយេរូសាឡិមទាំងពីរលើកនិងនៅក្នុងទឹកជំនន់នៅសម័យណូអេ។
រចនាសម្ព័ន្ធនេះមាននៅក្នុងបុណ្យរំលងលើកដំបូងនៅស្រុកអេស៊ីប
នៅពេលដែលមានតម្រូវឱ្យទេវតាប្រហារឃើញសញ្ញាឈាមនៅលើទ្វារ
ដែលបាននាំផារ៉ោន និងពលសេនារបស់ព្រះអង្គចូលទៅក្នុងសមុទ្រ
រហូតដល់ខ្យល់ពីទិសខាងកើតត្រូវបានបញ្ចេញ
ហើយទឹកបានបិទទ្វារចូលទៅក្នុងទឹកដីសន្យា។
រចនាសម្ព័ន្ធនេះមាននៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអាល់ហ្វារបស់ក្រុមជំនុំពើកាម៉ុសចាប់ពីឆ្នាំ ៣១៣ រហូតដល់ច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដំបូងនៅឆ្នាំ ៣២១
ហើយក៏មាននៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអូមេហ្គារបស់ពើកាម៉ុស
ចាប់ពីក្រឹត្យរបស់ចាស្ទីនៀននៅឆ្នាំ ៥៣៣ រហូតដល់ច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យនៅឆ្នាំ៥៣៨។ ចំពោះពើកាម៉ុស សញ្ញានោះគឺជាព្រះរាជបញ្ជា ឬក្រឹត្យ
ប៉ុន្តែទាំងពីរនេះសុទ្ធតែចាប់ផ្ដើមរយៈពេលមួយ
ដែលមានច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យជាចំណុចកំពូល។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការឡោមព័ទ្ធ និងការបំផ្លាញក្រុងយេរូសាឡឹមរបស់អេសេគាលគឺចាប់ពីឆ្នាំ ៥៨៧ មុនគ្រិស្តសករាជ រហូតដល់ឆ្នាំ ៥៨៦ មុនគ្រិស្តសករាជ៖
រយៈពេលពីរឆ្នាំ បើគិតពេលវេលាតាមរបៀបរាប់បញ្ចូល និងរយៈពេល ១,៥ ឆ្នាំ
បើគិតពេលវេលាតាមរបៀបមិនរាប់បញ្ចូល។
រចនាសម្ព័ន្ធនៃការឡោមព័ទ្ធមួយទៀតក្នុងទំនាយ
ក៏ត្រូវបានតំណាងដោយរយៈពេលពីរឆ្នាំក្នុងយុទ្ធនាការប៉ានីអ៊ុមផងដែរ
ដែលរួមមានសមរភូមិប៉ានីអ៊ុមនៅឆ្នាំ ២០០ មុនគ្រិស្តសករាជ
និងការឡោមព័ទ្ធក្រុងស៊ីដូននៅឆ្នាំ ១៩៨ មុនគ្រិស្តសករាជ។
មរណភាពរបស់ភរិយាអេសេគាល ត្រូវគ្នានឹងមរណភាពរបស់ឡាមេក មរណភាពរបស់ចនប៉ាឡៃអូឡូហ្គោស និងសមរភូមិប៉ានីអ៊ុម។